

Evaluacija investicionih projekata

Bez investicija nema tehnološkog progresa a samim tim ni napretka u cjelini.

Investicija dolazi kao završni in procesa kojim se realizuju planske razvojne aktivnosti i ciljevi.

Investiranje predstavlja odricanje od potrošnje u sadašnjosti da bi se dobile određene koristi u budućnosti.

Evaluacija investicionih projekata

P. Masse: „ **investiranje predstavlja razmjenu neposrednog i izvjesnog zadovoljenja od koga se odustaje, za nadu koju uvijek dobija i koja se zasniva na investiranom dobru.**“

H. Peumans: „ **Uopšteno rečeno investiranje se sastoji u nabavci realnih dobara, a to se reči u plaćanju jedne sadašnje cijene sa ciljem da se u budućnosti raspolože izvjesnim prihodima. To je dakle razmjena neegizvjesnog (odricanje od neposrednog i sigurnog zadovoljenja potreba) za niz nada raspoređenih u vremenu.**“

Evaluacija investicionih projekata

J. Rodi :

„ Investicija je ulaganje kapitala u obliku gotovine u određeno dobro (imovinu) s ciljem da buduće vrijednosti (buduća primanja) budu veća od sadašnjih ulaganja, to jest da se ostvari određena zarada:“

Evaluacija investicionih projekata

Kada se radi o ulaganju u preduzeće i investiciju, tipična ulaganja u:

- Zemljište
- Građevinske objekte
- Opremu, postrojenja
- Trajna obrtna sredstva
- Nematerijalnu imovinu

Evaluacija investicionih projekata

U širem smislu investicije obuhvataju:

- Ulaganja u objekte, opremu, instalacije, postrojenja, sredstva, uređaje i dr.
- Ulaganje u trajna obrtna sredstva.
- Ulaganja U HOV.
- Ulaganja u nove konstrukcije i prototipove i uopšte ulaganja u poboljšanje postojećih i razvoj novih proizvoda.
- Ulaganja u nova tehniko-tehnološka rešenja i poboljšanje tehnoloških procesa.
- Ulaganja u poboljšanje organizacije i uvođenje novih organizacionih rešenja.
- Ulaganje u obuku i usavršavanje kadrova.
- Ulaganje u nabavku patenata, licenci i drugih prava.
- Ulaganje u nauka istraživanja.
- Ulaganja u razvoj trgovačke mreže, servise i reklame.
- Ulaganja u dugogodišnje zasade i šume.
- Ulaganja u osnovno stado.

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PRIVREDNE I NEPRIVREDNE INVESTICIJE

Ova klasifikacija data je na makroekonomskom nivou i izvedena je prema namjeni ulaganja.

Privredne investicije obuhvataju sva ulaganja privrednog karaktera (za pove anje osnovnih i obrtnih fondova privrede). Dije se na:

- Privredne investicije u osnovne fondove
- Privredne investicije u obrtne fondove

Neprivredne investicije obuhvataju sva ulaganja neprivrednog karaktera, odnosno ulaganja namijenjena za zamjenu i pove anje osnovnih fondova u neprivredi.

I jedne i druge imaju za cilj pove anje ukupnog društvenog bogastva .

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. BRUTO, NETO I NOVE INVESTICIJE

I ova klasifikacija data je sa makroekonomskog stanovišta, ali se upotrebljava i na mikroekonomskom nivou.

Bruto investicije predstavljaju dio društvenog bruto proizvoda, koji se ulaže za održavanje i zamjenu postojećih i izgradnju novih osnovnih fondova, kao i za povećanje obrtnih fondova.

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. BRUTO, NETO I NOVE INVESTICIJE

Neto investicije predstavljaju dio nacionalnog dohodka koji se ulaže za izgradnju novih osnovnih i povećanje obrtnih fondova. (neto investicije predstavljaju dio bruto investicija za koji je povećana sadašnja neotpisana vrijednost osnovnih fondova).

$$N t I = B I - U A$$

N t I – neto investicije

B I – bruto investicije

U A – uplaćena amortizacija

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. BRUTO, NETO I NOVE INVESTICIJE

Nove investicije predstavljaju dio bruto investicija koji dovodi do povećanja osnovnih fondova iznad njihove nabavne (inicijalne) vrijednosti.

$$N I = B I - O t A$$

N I – neto investicije

B I – bruto investicije

O t A – utrošena amortizacija

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA TEHNI KOJ STRUKTURI

Ulaganja u:

- Gra evinske objekte (proizvodne hale, magacini, kotlarnice, elektro-energetski objekti, administrativne zgrade itd, ali i rekonstrukcija i proširenje postoje ih objekata)
- Opremu (mašine, ure aji, postrojenja, instalacije, transportna sredstva, oprema za vezu, oprema za administrativne svrhe, montažno-instalaterski radovi itd.)
- Ostalo (studije i istraživanja, priprema i obuka kadrova, otkupi i odštete, osnovno stado, dugogodišnji zasadi itd.)

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA NAMJENI

- Investicije u zamjenu
- Investicije u modernizaciju
- Investicije u proširenje proizvodnje

Investicije u zamjenu vrše se radi zamjene dotrajalih sredstava, kako bi se proizvodnja nastavila u istom obimu i sa istom produktivnošću.

Investicije u modernizaciju vrše se radi uvođenja novih modernijih mašina radi povećanja produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti.

Investicije u proširenje proizvodnje vrši se radi proširenja, odnosno izgradnje novih proizvodnih kapaciteta u cilju kvalitativnog i kvantitativnog povećanja proizvodnje i ostvarenja značajnih ekonomskih i finansijskih rezultata.

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA IZVORIMA SREDSTAVA

Podjela se vrši prema vrsti izvora i značaju izvora.

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA NA INU ULAGANJA I OSTVARIVANJA EFEKATA

- Ulaganja u jednom trenutku (jednokratna) – efekti u jednom trenutku.
- Kontinuelna ulaganja (višekratna ulaganja) – efekti u jednom trenutku.
- Ulaganje u jednom trenutku – efekti kontinuirani

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA EFEKTIMA INVESTICIJA

Prema kvantitativnim efektima

- U raznim sektorima preduzeća
- Investicije u realna dobra
- Sa gledišta finansijskih sredstava

Prema kvalitativnim efektima

- Investicije za zamjenu
- Investicije za poboljšanje
- Investicije za racionalizaciju
- Investicije socijalnog karaktera

Prema vremenskim efektima

- Kontinuelne investicije
- Diskontinuelene investicije

Evaluacija investicionih projekata

Klasifikacija investicija

1. PREMA MOTIVACIJI ZA INVESTIRANJE

- Investicije za zamjenu
- Investicije za proširenje
- Investicije za modernizaciju
- Strategijske investicije

Evaluacija investicionih projekata

Odluka o investiranju

Investiranje je u principu dugoročno ulaganje. Svakom dugoročnom ulaganju svojstveno je:

- Neizvjesnost**
- Rizik**

Neizvjesnost – nemoguće je saznati šta će se dogoditi u budućnosti. (Budućnost je dalja i nepredvidiva)

Rizik je u stvari rizik prinosa na investiranu imovinu a time i rizik povrata investirane imovine.

Evaluacija investicionih projekata

- ❖ Tipi no preduze e, po pravilu ima više mogu nosti za racionalno ulaganje kapitala, nego samog kapitala sa kojim efektivno raspolaže.
- ❖ **Svrha donošenja poslovnih i finansijskih odluka (odluka o investiranju) sastoji se u tome da se ograni eni kapital uloži u ona sredstva, koja e u kombinaciji sa ljudskim resursima, omogu iti preduze u da što potpunije, efektnije i efikasnije ostvari svoje ciljeve.**
- ❖ **Alokacija kapitala na odre ene upotrebe obavlja se pomo u operativnog plana i plana kapitalnih ulaganja (investicioni plan)**

Evaluacija investicionih projekata

- ❖ Operativni plan obuhvata sve zadatke za koje se očekuje da će u cjelini biti obavljeni u stvaranju prihoda i rashoda u jednoj poslovnoj godini.
- ❖ **Plan kapitalnih ulaganja odnosi se na one izdatke od kojih se koristi, u vidu povećanja prihoda ili sniženja troškova, mogu očekivati u periodu dužem od godine dana.**

Evaluacija investicionih projekata

Plan kapitalnih ulaganja može da bude posmatran u:

- Širem smislu
- Užem smislu

U širem smislu plan tangira kako dugoro nu aktivu tako i dugoro nu pasivu u bilansu stanja. Time se ističe povezanost i međuzavisnost finansijskih i investicionih odluka.

U užem smislu plan kapitalnih ulaganja odnosi se prevažno na ulaganja u dugoro nu aktivu, u opsegu u kom se kapitalni izdaci kapitalizuju, podrazumijevaju i da su odluke o izvorima finansiranja u pasivi već donijete i da su ti izvori raspoloživi za investicione svrhe

Evaluacija investicionih projekata

Kapitalni izdatak – investicija mora da ima dvije bitne karakteristike:

- Veli inu**
- Trajnost**

Da bi se neki izdatak smatrao kapitalnim on mora da bude veliki.

Evaluacija investicionih projekata

Kapitalni izdatak mora da pokriva period od ve eg broja godina, uvijek viši od jedne

Vremenski minimum – jedna godina predstavlja granicu koja razdvaja teku e od kapitalnih izdataka.

Na bazi trajnosti nastaje i njegova dopunska karakteristika – ireverzibilnost.

(kada se jednom u ini one mogu/ili vrlo teško mogu da budu revidirani)

Evaluacija investicionih projekata

Kod planiranja i ocjene kapitalnih ulaganja obično se pretpostavlja da preduzeće ima više mogućnosti za dugoročno ulaganje kapitala.

Svaka od tih mogućnosti može se smatrati posebnim investicionim projektom.

„investicioni projekat predstavlja kompletan i samostalan program koji se odnosi na pribavljanje kapitalnih dobara. Njegovo izvršenje ili efektivnost ne zavisi od odobravanja dodatnih kapitalnih izdataka. On je nezavisan od drugih projekata u tom smislu da ne može biti izveden kao faza nekog većeg projekta.“ M. Abdelsamed

Evaluacija investicionih projekata

Izražavanje finansijskih koristi od projekta

Investiciona analiza se može shvatiti kao proces kvantifikacije o ekvivalentnih efekata od ulaganja i njihovog upoređivanja sa u drugim ulaganjem, odnosno žrtvom koja je u njega.

Postoje dva pristupa mjerenju efekata investicionih ulaganja:

- Tradicionalni ili računovodstveni**
- Savremeni ili finansijski**

Evaluacija investicionih projekata

Tradicionalni ili ra unovodstveni koncept mjerenja efekata investicionih ulaganja

- **Projekcija godišnjih rezultata dobitaka ili gubitka**
 - Dobitak posle oporezivanja uve an za troškove kamata
 - Neto dobitak

Evaluacija investicionih projekata

Savremeni ili finansijski koncept mjerenja efekata investicionih ulaganja

- Godišnji - diferencijalni ili neto novčani tokovi**

PROJEKCIJA REZIDUALNE VRIJEDNOSTI, PRIHODA I RASHODA INVESTICIONOG PROJEKTA

Broj godina projekcije prihoda i rashoda trebao bi odgovarati korisnom vijeku trajanja onih osnovnih sredstava u koja se najviše investira a koja imaju najmanji vijek trajanja. (po pravilu to je oprema).

Prihod je prihod o prodaje u inaka.

Rashodi su troškovi proizvodnje i prodaje tih u inaka, kao i troškovi finansiranja (kamate).

Evaluacija investicionih projekata

PROJEKCIJA RASHODA

Pozicija	godina			
	1	2	...	n
1. Troškovi proizvodnje (1.1. do 1.4.)				
1. Troškovi materijala za izradu				
1. Troškovi energije i goriva				
2. Troškovi zarada				
1. Troškovi proizvodnih usluga				
1. Troškovi uprave i prodaje				
1. Troškovi režijskog materijala				
1. Troškovi energije i goriva				
1. Troškovi zarada				
1. Ostali (nematerijalni troškovi)				
1. Troškovi amortizacije				
I POSLOVNI RASHODI (1+2+3)				
1. Troškovi kamata				
II RASHODI REDOVNE AKTIVNOSTI (I+4)				